

mera, segona i quarta, junt amb els comuns.

A Alacant, la seua presó provincial de Fontcalent guarda cinc empresonats d'ETA des del passat 9 de maig. La d'Almeria va rebre Ramón Bidaburu Otadui, Apolinar Bilbao Inzunza i Josean Etxebarri Aiesta —ex-membre

del comando Donosti— i, procedents de Daroca, Saragossa, Fermín Anzizar Telletxea i Xabier Beloki Kostajarena. En l'última setmana, i des d'Herrera, han arribat Pedro Aida Alonso i Xabier Arozamena Salabarría. Tots set es troben al mòdul quart de la penitenciària. □

24 HORES D'UN ETARRA A LA PRESÓ MODEL DE VALÈNCIA

Sobreviure en la jungla

Són solidaris, educats i catòlics. En general mantenen una actitud correcta amb el funcionari. Tanmateix, com a presos que es reivindiquen polítics, es mantenen al marge de la vida subterrània de la presó.

Esther Roig

A les 8 del matí, quan el nou torn de funcionaris s'han repartit entre les quatre galeries que hi ha a la presó Model de València, tant els presos comuns com els *etarras* es preparen per al primer recompte del dia. Només en una ocasió u dels presos d'ETA, Andrés Mitxelena Galarza (amb 60 anys de condemna) es va negar a alçar-se complint així les normes d'autodefensa dictades per ETA en matèria de presons, en les quals es reivindica la condició dels *etarras* com a presos polítics. Aquesta, però, va ser la primera i de moment l'única volta que un *etarra* de la Model ha dit no a un funcionari de presó.

Segons han manifestat a EL TEMPS fonts sindicals, els presos d'ETA són

gent no problemàtica, educada i solitària. La seva relació amb la resta de presos comuns és de total indiferència, excepte quan hi ha interessos pel mig, com crear un clima inestable i de crispació dins de la presó en protesta per l'actitud dels funcionaris o de certes mesures penitenciàries. No obstant, a les 9,30, l'hora del pati, quan es reuneixen amb la resta de presos, és habitual veure'ls sols, amb l'*Egin* o el *Marca* a la mà, buscant els llocs més tranquils. Si per casualitat es relacionen amb algú, és més per qüestions geogràfiques (un pres comú de Bilbao) que per l'interès de fer amistat.

Per norma, no participen en cap activitat esportiva o taller manual que es realitza a la presó, com tampoc entren en la política penitenciària de redempció (ajudes o col·laboracions en feines que rebaixen els anys de condemna).

Qui són

Excepte Ricardo Garcíandía Solano (25 anys de condemna) que estudia filologia basca, la resta de presos d'ETA de la presó model de València, 8 en total, són treballadors manuals (electricistes, llanterners, etc.). En general, no parlen èuscar, i tots, menys José Kortadi Arostiz, tenen delictes de sang. Quant als anys de condemna, la mitjana oscil·la entre 30 i 60 anys. La distribució per galeries és la següent: Un en aïllament, dos a la quarta, un a la primera i l'altre a la segona; els tres presos que arribaren la passada setmana d'Herrera de la Mancha encara estan en les cel·les d'aïllament. No obstant això, els *etarras* es veuen una volta a la setmana. Mai falten a la missa del diumenge que oficia el pare Urbano. Allí, d'una manera més o menys controlada, es comuniquen.

La comunicació amb l'exterior ve pel *vis a vis*, les visites amb els familiars, que es produeixen una volta al mes. El nombre de visites que reben els *etarras* a València són poques comparades amb les de la resta de presos. El motiu és, sense dubte, la distància. En els dos mesos que duen a la Model, només en una ocasió un d'ells, Victoriano Galbarriatu, va rebutjar el *vis a vis* amb un familiar, la seva dona. El perquè és a hores d'ara una qüestió íntima.

Quant a la correspondència, una altra via de comunicació amb l'exterior, fonts sindicals manifesten que les cartes que reben els *etarras* estan escrites en un llenguatge totalment críptic, en clau. A diferència del que passa amb la correspondència de la resta de presos comuns, que s'obre davant del destinatari en qüestió, les cartes que reben els *etarras* ja vénen intervingudes. Aquesta tasca d'intervenció correspon al servei d'informació de la Guàrdia Civil, no als funcionaris.

Tan sols els funcionaris amb més anys de professió entenen de què es parla en les cartes del presos d'ETA. No obstant, com que no es tracta d'històries de drogues, ni de res que pugui interessar al funcionari de presó, els problemes, una vegada rebuda la carta, són mínims.

A les 8 de la nit, els presos de la model de València es preparen per a l'últim recompte de seguretat, alguns dels comuns ja han preparat la cel·la, el *chabolo*, com es diu en l'argot de la presó, per al torn de requisada. A les 24 hores els llums s'apaguen. En les requisites s'han respectat les cel·les on viuen els presos d'ETA, tots saben que allí no hi ha cap cosa que pugui interessar al funcionari. □